

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 (hordva.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes számú kiegészítő.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12.
 kétszerinél 10. háromszorinál 8 kr.
 A nyitási petitsor 20 kr.
 Helyesdj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 3. sz. 1. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kolap-u. 15. sz. 1. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lomény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bementetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadhatók el. — Reklámok nem
 adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közleme-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetések
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Törvénykezési reformjaink kérdéséhez.

(Két közlemény).

II.

Még egy reformkérdésre kell a közfigyelmet felhívni azon szoros kapcsolatnál fogva, melyet azon reform a közjegyzőség és törvénykezésünk között képez.

És ez a bíraskodásnak, bírói hatáskörnek minden idegen elemektől megszabadítása.

A bírósági rendszer néhány év előtt kezdett átalakításában, mint mindenünk tudja — a juridikumnak a közigazgatástól, vagy mint nevezni szoktuk a politikumtól való elkülönítésére főszerepet játszott — mily sikerrel, azt törvénykezésünk folyását egészen egészségi állapota, meg nem szűnt bajai mutathatják.

Az azonban tagadhatlan, mikép, dacára azon elv proklamálásának, még mindig egész halmaza a teendőknél jelenik meg bíróságaink hatáskörében, melyek a bíraskodásról idegen elemeket képeznek. Talán az elkülönítési elv keresztül vitelénél szerencsésebbek is lennének, ha nem azon divatos „Schlagwort“ czége alatt látunk reformunkánkhöz, hanem a szervezkedésnél határozottan és kizárólag abból indulunk ki, hogy a bírói illetőség alól minden idegen elem eltávolítsuk.

A következők nem kevesebb, mint bíróságaink túlhalmozottsága. Tudjuk, mikép vannak számos vidéki bíróságok, melyeknek kevés a teendőjük; oly helyeken van ez, melyeknek jogi és forgalmi szükségletei nem követelték a külön bíróság föllállítását; melyeknek létesítése tehát leginkább csak politikai tekinteteknek és számításoknak köszönhető. Azonban nagy része a bíróságoknak nagyobb munka halmazzal van ellátva, mint a mennyit a tökéletes igazságszolgáltatás magasb czéljai megengedhetnek.

És ezt kell állítanunk az alsó fórumról úgy, mint a főlebbviteli törvényszékeinkről.

Midőn azon adatok állnak előttünk, hogy egy járásbíró 3—4 bíróval — a pest belvárosi — egy év alatt a vidéki kézbesítéseken kívül több mint 50 ezer ügyet végez, 2—3 személyből állók pedig 30 ezer körül; továbbá a kir. táblán egyes bíró elintézési évenként ezerig emelkednek; a semmitűszéknél is 900—1000 darabot ad elő legalább is mindenik bíró; ezen adatok észlelésénél vissza nem tarthatjuk magunkat azon kérdéstől, vajjon a phisikai idő mikép teheti lehetővé emy munka teljesítését?

Az igazságszolgáltatás gyorsaságát el kell ismernünk oly jogi föladatnak, melynek valószínűsége törekedni kell. Hozzá kell azonban tenünk, hogy az sohase történjék a jogszolgáltatás rovására. És az eziránti aggályokra nyújt okot a sok bírói munkának rövid idő alatti teljesítése.

Nem vonakodunk azon, már csaknem általános terjedező közvéleménynek kifejezést adni, mely szerint, bíróságaink egy része a bíraskodás alaposságot tekintetéből nem felel meg, sőt bátran mondhatjuk, alig is felel meg teljesen az ahhoz kötött igényeknek, mi a bizalmat s tekintélyt némileg képes megingatni.

És innen az összes bíróságok eljárásában nincs meg azon általános megnyugvás, mely a jogbiztonság szükségképi kifejezése.

Ez a bírói túlhalmozottság kedvezőtlen következménye. Azért is a törvényhozásnak oda kell törekedni, hogy oly jogi-intézmények létesítsen, melyek a roppant munka teher kevesbíték — s ez által az alapos jog szolgáltatást lehetővé tegyék, melynek a jogbiztonságra ép oly lényeges és eldöntő befolyása van mint a gyorsaságnak.

Ily intézmény a közjegyzőség — mely e tekintetéből is különösen megfelel specifikus magyar jogviszonyainknak s törvénykezési körülményeinknek. — Csak hogy szükségeltetik, hogy a törvényhozás azt akkép rendezze, mikép az imént fejtegetett reform törekvéseknek képes legyen megfelelni.

Az itt irányadó tényezők:

1. Az okiratozás.
2. A nem peres ügyek végzése.
3. A végrehajtási jogosultság.

Ezek mindenike lényeges befolyást gyakorolhatand azon — az alapos s megnyugtató igazságszolgáltatást veszélyeztető, és még is naponta jobban és jobban elterjedő szükség eltávolítására, mely a bírák munka halmozottságában rejlik. — Elkérülhetlen azonban, hogy azon tényezők minél nagyobb mérvben elterjedésének a jegyzői törvény szabályai kedvezzenek.

Az okiratozás e czélra két alakban működik; egyrészt azon hiteles okiratnak kiállításával, melyek előbb a bíróságok által teljesítettek, másrészt a szerződések, végrendeletek s egyéb magán okiratok szerkesztésével, mely szerkesztés tökéletesebb levén, a pörös viszályok eltávolítását vagy rövidítését nagyban előmozdítja.

Hogy azonban a bírói teendők apasztására érezhetőbb befolyást gyakorolhasson, a jegyzői okiratozásunk népszerűsítése, vagy elterjedése kívánatik. Ez pedig csak úgy érhető el, ha nagy áldozatot nem kíván, ha nagy terhekkel nem jár.

Ez okból a jegyzői díj-szabályzat nem kevésbé igényelheti a törvényhozás figyelmét, mint a reform anyagi természete és kivihetősége leginkább a díjazásban összpontosul.

Azért is sajnálatra méltó, hogy a törvényhozáshoz egyidejűleg a díj-szabályzat is nem mellékelte, hogy azt a törvényhozás komoly vizsgálat alá vehette volna, nehogy magas fokozatai által koczkaztassék azon czél, mely a jegyzői intézmény létesítésének egyik fő indokál szolgál. Reményljük, mikép e hiány pótlásul utólagosan fog előterjesztés tétetni, még a jegyzői intézmény életbeléptetése előtt.

A nem peres ügyek tekintetében — mint előbbi cikkünkben fejtegettük, azon elvnek kell alkalmaztatni, melyet a francia jegyzőségénél is föltalálhatunk, t. i. hogy majd minden ily ügy a jegyzőkre bízattassék. Ez gyakorolhatna kedvező befolyást a bírói teendők nevezeteseb fogyasztására, mire oly nagy szükségünk lenne.

De sokat várhatunk e tekintetben a jegyzői okmányok végrehajtási jogosultságától is — ha a törvényhozásunk azt czélszerűen rendezendi.

„Megfoghatatlan — mond Mittermaier egyik jeles törvényhozási szemléjében — hogy Németországban nem tudnak azon rögeszmétől szabadulni, mikép minden jogkeresőnek a bírósághoz kellessék fordulni, s az által jogát per uton érvényesíteni, midőn pedig követelését csak behajtani akarja. Nélkülözhetők összes Mandats és Execusiv pör-eljárásaink — ha oly intézményeket létesítünk, melyeknél a jogosult fél bizonyos esetekben közvetlenül a bírósági végrehajtóhoz fordulhat. Ilyen a végrehajtási záradékok intézménye.“

Azoban, hogy ezen érdeket valószínűsítsük, hogy különösen azon czél is elérhessük, mikép a fölsőleges pöröktől sigy a munkahalmaz egy részétől ez uton bíróságaink megszabaduljanak — szükséges, hogy ezen végrehajtósági elvet egész tökélyben következetesen keresztül vigyük.

És e tekintetben jegyzői javaslatunk még azon alakban is, melyet különféle bizottságok kritikája után is nyert, még sok kívánni valót hagyott fönn.

A föladat, mely itt a reform lényegét képezi, abban áll, hogy a fölsőleges pörlekedés, melynek teljes hiteli beismerésnél, tehát jogviszály hiányánál, értelme nem is lehet, lehetőségig meggátoltassék. — Az azonban nem tesz különbséget, a

jogérvényesítés megalapítása előtt — vagy utána folyik-e a czél nélküli pörlekedés.

Már pedig jegyzői javaslatunk csak a végrehajtást megelőző pörlekedést zárna ki, míg ellenben a végrehajtás igénybe vétele után tág tért nyitna annak s így újabb alakban a huza-vonának is; midőn oly szabályokat állít föl, melyek a kifogásolási, tárgyalási eljárás s mindenféle pörorvoslatok megengedése által hosszadalmas, egy pár évig is elhuzodható pörlekedésre nyithatnak alkalmat.

Ez lényeges változtatást szükséges; mert különben azon fő reformszükséglet, hogy a bírói teendők halmaza kevesbítették — távolról sem leend kielégítve. Ez pedig törvénykezésünk nyomasztó állapota javításának érdekében fölülte sajnálandó lenne. Kármán Lajos.

— **Bécsből távirati uton** a „Pester Correspondenz“, arról értesül, hogy a miniszterelnök tegnap (vasárnap) márczius 1-én két óráig tartó kihallgatáson volt a fölségénél. Szláv miniszterelnök a helyzet rajzát adta elő és kijelenté, hogy a mostani miniszterium le akar köszönni. Formailag a miniszterelnök, illetőleg az egész miniszterium még nem adta be lemondását, mert a fölsége a hét folytán 14 napra Budapestre jő és csak ott akar határozni ez ügyben. A miniszterelnök ma este a gyorsvonattal jő Budapestre.

A fölsége a király folyó hó 5-én érkezik Budapestre s valószínűleg itt marad addig míg az új kormány megalakul. A „P. N.“ értesülése szerint képviselői körökben általános az, hiszik, hogy az új kabinet alakulásával ismét Szláv miniszterelnök bízatik meg. Ezen értesüléshez a „Pesti Napló“ a következő reflexiókat fűzi: „Ha ez valóban bizonyul, Szláv miniszterelnök csak a közlebbi napokban lesz azon helyzetben, hogy azon államférfakkal értekezék, kiket az új kabinet tagjainak a fölségének ajánlani fog. S ha tisztelt lapársunk, a „Pester Lloyd“, ilyesmit már hetekkel ezelőtt sürgetett és tegnapi cikkében Szláv miniszterelnöknek rosz néven veszi, hogy e tárgyalásoktól „eljesztet magát“, erre bár magunk is felette fájlaljuk, hogy mintegy három heti időközött ismét elvesztettünk, meg kell jegyeznünk, hogy Szláv, mint lemondó miniszterelnök, az ily tárgyalásoknál minden esetre igen furesa pozíciót foglalt volna el, azt nem is tekintve, hogy az oly tárgyalások, minőket lapársunk sürget, a fölsége minisztere által, a korona előleges helybenhagyása nélkül alig történhetnek meg.“

A miniszteri tárcák elvállalására nézve tehát eddig nem folytatott tárgyalás senkivel; — de természetes, hogy fog kezdeni és folytatni a legközelebbi napokban azokkal, kiket az a fölsége által a kabinet alkotásával megbízott miniszterelnök kabinetje tagjainak a fölségének ajánlani szándékozik.

Hogy kik azok: e kérdésben egyelőre bő szürete van a találgatások és hozzászólásoknak.“

— **A 9-es albizottság** eddigelé 14 millió megtakarítás lehetőségét mutatá ki részletesen. Ebből a „Pesti Napló“ szerint 5 millió az összes állami közigazgatás reformjára esik, az igazságügyet is ide értve, 2 millió a delegatióknál fogva bekövetkezni, több mint 3 millió az államvasutak czélszerű üzemvitelére s a tarifá fölemelése által, végre körülbelül ugyanannyi a vasuti személyjegyekre vetendő adó által értenék el. Ez adó Franciaországban különösen gyakorlatinak s kevésbé terhelőnek bizonyult. A vitelbérnek körülbelül 10 percentjére terjedne ki.

Azon közleménnyel szemben, melyek a „Reform“-ban a Tököl-féle intézetről megjelent s melyet vasárnapi számunkban kivonatlag mi is közöltünk, ma a „P. Napló“-ban a következő communiqét olvasták:

Mint illetékes forrásból értesültünk e közlemény utóbbi esetben igen méltánytalan, minthogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ez alapítvány kérdésével már huzamosabb idő óta foglalkozik, s ha még véglegesen nem intézkedett, annak oka az, hogy nem elhamarkodott, hanem a beható és már befejezésükhöz közel levő tárgyalások alapján teljesen indokolt határozatot kíván ez ügy érdemében hozni.

— **Az összes magyarországi vasutigazgatóságok** értesülésünk szerint kérvényt intéztek a kormányhoz azért, hogy a vasuti hivatalnokok fizetései, ép úgy, mint az állami szolgálatban levőké, csupán 300 forintig legyen lefoglalható. Tekintetbe véve azon komoly meggondolásra okot adó demoralizációt, a mely vasutainknál, fájdalom, mindennapivá lett, s azon körülményt, hogy a vasuti hivatalnokokhoz nagy pénzkezelésök miatt még közelebb esik a kisértés; s végül azt, hogy a vasuti hivatalnokok is a közönség szolgálatában állván némileg közszolgálatnak is tekinthetők: mi azt gondoljuk, hogy ezen

H. Kármán

kérelmek teljesítése elé semmi komoly akadály nem gördíthetők.

— Az osztályok előadóból alakult központi bizottság március 2-án a nyilvános országos gyűlés után tárgyalás alá vette a keleti marhavész elleni intézkedésekről szóló törvényjavaslatot.

Az I. fejezet (intézkedések az országos határszél-eken) §-ai elfogadtattak; a 6-ik §-ban előforduló rakasz szó mellé zárjel közé tétetett „láda” ugyanazon § d) pontjában a mállázásra használt szónak, szalma stb. megsemmisítendő helyett „elégendő” szó alkalmaztatott, a többi §§-ok csekélyebb stilaris módosítással elfogadtattak.

A II. fejezet (állandó intézkedések az ország területén) 17-ik § (marha igazolványok) a) és b) pontja egybefoglaltatott, mely szerint a marha-level úgy a tulajdonjogot mint a marha egészséges állapotát igazolja.

A 18-ik § aként módosított, hogy a bizonyítványok további láttamozása illetőleg meghozzabbitsa azon esetben, ha a törvényhatóság vagy szomszéd-törvényhatóságok területén vész uralg, szinte csak orvosi vagy állatorvosi ellenjegyzéssel történhetik. A többi §§-ban lényeges módosítás nem történt.

A keleti vasutcsatlakozások kérdéséhez.

Budapest, március 2.

A magyar-szerb vasuti egység, melynek részleteit megbízható forrásból pár nappal ezelőtt közölte lapunk, a legújabb tudósítások szerint egy jelentékeny lépéssel haladt tovább megvalósulása felé. A Morava-völgyben való csatlakozás — mint konstantinápolyi hírek mondják — a török és szerb kormányok közt végre zöld ágra vergődött s nemcsak ezen vonal látszik biztosítottak lenni: hanem az egész budapest-konstantinápolyi összeköttetés is, miután a szerbiai vasutak létesítésére egy 50 millió frankra terjedő kölcsön végett már meg is alakult a konsortium.

Részünkről őszinte örömmel üdvözöljük e tény: Mert valóban Magyarország önállóságának immár hetedik évében ideje annak, hogy első összeköttetése létesüljön kelet felé; s ha a külügyek élén álló magyar államférfiu ennyi idő alatt keleti anyagi érdekeink iránt épen semmit sem volt képes tenni: itt az ideje, hogy legalább ezen kérdést, mely per varios casus ide növekedett, most már ne ejtse el.

S ha ezt örömmel konstatáljuk nem azért tesszük, mintha a magyar birodalomra nézve valóságos nyereséget látnánk a keleti csatlakozásokban. Nem ártatjuk magunkat legkevésbé sem azzal, hogy kivitelünk emelkedni fog, mert hiszen nyers terményeinknek ott nem akad véveje, iparterményeinknek pedig ott is — s legalább is annyira, — fogja nyomni a verseny, mint bent birodalmunkban; sem behozatalunk emelésére nem vagyunk képesek nagy súlyt fektetni, mert hiszen a behozott nyers termények olcsó árai felette fontos, és felette veszedelmes verseny-felett képeznek a magyar földirtokos osztálynak: — hanem igenis üdvözöljük azt, mint a haladó civilizáció egyik tényét, mely — bármily roszul essék is — föltétlenül szükséges, ha chinai falakkal nem akarjuk elszáncolni közgazdaságunkat.

Ily fontos mozzanat azonban komoly meggondolást igényel.

A budapest-zimonyi vasut mint a london-bombay-i kereskedés egyik láncza, kétségkívül a legfontosabb vonala lesz a magyar birodalomnak. Ez lesz igazán, s talán egyetlen „világkereskedelmi jelentőségű” vonalunk, mely frázist többé-kevésbé minden pályánkról elmondottuk volt annak idején. Már maga a budapest-belgrád-konstantinápolyi vasut óriás forgalomra van hivatva, mint a nevezett végpontok legtermészetesebb, legegyszerűsebb összekötő kapasa s ha ehhez a Budapest és London közti hálózatot vesszük, mint szintén a kisázsiai vasutak már kész, s az Eurázs-völgyi sokat pengett s Anglia parlamentjének annyi vitájára alkalmas szolgálatot vasutat vesszük a másik oldalon: egy Londontól a persa öböl csuespontjáiig nyúló hálózatról van szó, melynek fontosságát össze lehet kötni létünk fontosságával legalább kereskedelmünk terén.

Mi a következtetés ebből? Az, hogy őszintén sajnálunk, ha a pálya bármely magán intrigák és magán érdekek nyomása alatt bármely társulat kezére kerülne. Mi elvül követnők föllátni, hogy a csatlakozási vonalakat mindenütt az állam építtesse; de ez elvaló nem engedünk kivétel tenni szín alatt kelet felé, hol a tarifák bármely kis hullámzása, színlegesen vagy tényleges refakciók, vagy differenciák formájában, esetleg tönkre teheti Magyarországot összes közgazdasági fejlődését.

Mi értjük az államvasutak föltétlen elvét, és méltányoljuk azt. Azonban mindazon okokhoz, a melyekhez szoktak folyamodni az általános államvasuti rendszer hívei, legalább is még annyi járul a csatlakozási vonalok oál, melyek föltétlenül követelik meg azt, hogy e vonalakat hacsak 2—3 mértföldnyi hosszuk is azok — az állam által kezeltesse, mint az állami érdekek kulesai.

A nagy vasuti szerződés már több alakban mondott esüörtököt. De a kormány téved, ha bukásai indokai közé odaszámítja a budapest-zimonyi vasut létesítésének kérdését is. Nehezen van az országban közgazda, ki e pálya kiépítését ne óhajtáná; s nehezen van nemzetgazda, ki ne óhajtáná, hogy e pálya teljesen az állam kezei közt tartassék meg; — mert hisz, mint az öreg Bem mondta volt rosz németiséggel, de annál nagyobb igazsággal: Vorwärts Piseker Brücke verloren, — Siebenbergen verloren!

Ha a magyar érdekekkel nem teljes harmóniában kezelteszik a budapest-zimonyi vasut: Magyarország közgazdasága talán örökre semmivé van téve.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése mártius 2-án.

A mai rövid ülésen Perczel Béla elnököl. A képviselőház úgy látszik, a válság napjaiban csakis azért tart üléseket, hogy legalább meglegyen a híre. A képviselő urakat természetesen jobban is érdekelték az egymást kergető napihírek, mint a napirend. Valóban nagy ideje, hogy valahára kissé visszazökkenjünk a régi kerékvágásba és a parlament tagjainak mód és alkalom adassék azon kötelességeknél is megfélelni, melyet törvényhozói nevek jelez.

Néhány kérvény adatott be a jegyzőkönyv hitelesítése után, melyek közül kiemeljük Lányi Márkét. Ezen uriember nevével csaknem naponként találkozunk; hol egyik, hol másik képviselő által nyújtat be hasontárgyú kérvényeket. Reméljük, hogy a legközelebbi kérvények sorjegyzekeinek egyike kizárólag ezen ur folyamodványainak lesz szentelve.

Dánlér Ernő benyújtja a központi bizottság jelentését a főrendiház módosításai tárgyában a belvizek levezetéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

Bittó Kálmán szintén a központi bizottság jelentését az igazságügyminiszternek a határvidék polgárosítása folytán fölmértült költségtöbbletének fedezéséről, a gyakorlati bírói vizsgáról, az 1872-ik évi 7. törvényzikk 20. §-a némely czimeinél tett tulkiadások fedezéséről szóló törvényjavaslatok tárgyában.

Molnar Antal benyújtja a kérvényi bizottság jelentését több kérvény tárgyában.

Mindenzen jelentések kifognak nyomatni és napirendre tüzetni. — Ezután szavazás történik a könyvtári bizottság egy tagjára.

A szavazati czédelükön néhány szélsőbali separatium votum kivételével P. Szathmáry Károly neve volt olvasható.

A szavazás eredménye a legközelebbi ülésen hirdették ki.

Legközelebbi ülés esütörtökön lesz, mikor elővetik a belvizek levezetéséről, a métermértékrendszer behozataláról s az igazságügyminiszter költségtöbbleteinek fedezéséről szóló törvényjavaslat.

Külföld.

Budapest, március 2.

A porosz papok ellen hozott, s ismételtelen említett törvényjavaslat mint az előttnök fekszik, három pontból áll. E pontok főbb rendelkezései a következők:

1. Azon papokat, kik bírói ítélet által elmozdítottak hivatalukból, szülőföldjüknek központi hatósága megfoszthatja állampolgári joguktól.

2. Az első pont szabályai alkalmazandók azon papokra is, akik az állami törvények ellenére rájuk ruházott hivatalban való működés miatt ítéltettek el. Az országos rendőrség felhatalmaztatik, hogy azonnal a bírói vizsgálat megkezdése után a vádolt papnak, a vizsgálat befejeztéig megtilthassa valamely kerületben való tartózkodást, vagy pedig egy meghatározott kerületben való tartózkodásra utasíthatja.

3. Azon papok, kik ezen törvényszerint megfosztattak állampolgári joguktól, a szövetségi tanács engedélye nélkül egyik szövetséges államban sem szerzhetnek állampolgári jogot, sőt ezen engedély nélkül még a többi szövetséges államban sem tartózkodhatnak, ha előbbi hazájukból kiutaltak.

A francia válasza a választási tvjavaslat következő:

1. A választási lajstromokba beíratik minden francia, a ki a 25-ik életévet betöltötte, a politikai és polgári jogok teljes élvezetében, birtokában van és hat hónapon át az illető községben tartózkodik, föltéve, hogy ez születési helye; ha máshol született, három évi rendszer lakás kivántatik az illető községben.

2. Hivatalból beíratnak a választási lajstromokba 1) azok, kik az 1. cikk megkülönböztetése alapján a folyó évben, vagy pedig az utolsó három éven át a személyadó lajstromokba be vannak írva; 2) a hivatalnokok, papok és a nyugalmazott katonatisztek.

3. A választási névjegyzékekbe fölvetethetnek azok is, a nélkül, hogy az előbbi kategóriák valamelyikébe tartoznának, a kik hat hónapi, illetőleg három évi tartózkodásukat következőleg igazolják:

A 2000-nél kevesebb lakóval bíró községekben a választó bizottságok határozzák meg a bizonyítékok módzatait.

A 2000-nél több lakóval bíró községekben a bizonyítás történik 1) bejegyzett szerződés, vagy jegyzőkönyvbe bevezetett szóbeli megállapodás előmutatása által; 2) atyák anyák és munka-adók vallomái által, a nálok lakó fiak, munkások és eselédkekről; 3) a maire, vagy békebíró által kiállított azonossági bizonyítvány által, mely a hivatalból beirt négy választó egybehangzó vallomásán alapul. Ez azonossági bizonyítvány ingyen állítandó ki. Ennek alakja közigazgatási uton állapítatik meg. Hamis vallomás a választási jog elvesztését vonja maga után.

4. A katonákra nézve, kik (a szolgálati idő betöltése után) előbbi tartózkodási helyükre visszatérnek, zászlóik alatt való tartózkodásuk egy jelentőségű az illető községben való tartózkodással.

A karlisták új diadalt vívtak ki a republikánusok felett, s ez uttal Moriones tábornok veresége úgy látszik nagyon komoly. Több ezer ember vesztéséről van szó. A legújabb hadi és politikai eseményekre vonatkozólag a következő távirati tudósításokat közöljük:

Madrid, február 28. A hivatalos „Gazeta” Morionesnek február 25-dikén a carigidai főhadiszállásról kelt táviratát tesz közzé, melyben jelentőz, hogy hadserege nem bírta bevenni a san-pedro-i sáncokat s erődítéseket, s hogy az ő hadvonalát áttörte az ellenség. Segédcsapatokat kér, s kéri, hogy küldjenek egy tábornokot a

hadsereg átvételére. A hadsereg elfoglalva tartja a sombrero rostróit s az összeköttetést Castroval fentartja. — Továbbá egy rendeletet tesz közzé a „Gazeta”, mely szerint Serrano, tekintetbe véve, hogy az állami fő és az elnökminiszter funkciói alkotmányosan össze nem egyeztetethetők, — lemond a miniszterelnökségről, s a végrehajtó hatalom fejének marad meg csupán. Miniszterelnökké Zabala nevezetik ki. — Serrano és Topete mult éjjel Santanderbe utaztak el. — A liberálisok minden árnyalatai nagy lelkesedéssel vannak a karlisták elleni harc iránt. — A rosz időjárás miatt majd minden távirati vonal megvan szakítva. — A hadügyérhez intézett táviratában azt jelenti Moriones, hogy az ellenséges posztók elfoglalására s a karlisták szétűzésére még hat zászlóalj, hét különféle kaliberi üteg s lövegenként 5000 darab töltsék kell neki. Rivero tábornok megserült, de azért vezényel. A hadsereg még mindig tartják posztóit Sommorostro, Poverra és Milguez között. A hadseregnél kitűnő lábon áll a fegyelem.

Bayonne, február 28. (Carlita forrásból) Bilbao közeli bevételét bizonyosnak tartja. Don Carlos főzskarával f. hó 22-ike óta Barracaldóban van, hol az ostrommunkálatokat folytatja és Moriones tbk. mozdulatait követi. Bilbao bombáztatása f. hó 22-én nagy hevességgel kezdetett meg. Eddig vagy 1500 bomba röpítettet a városba. A carlista löszerműhelyek naponta 400 bombát gyártanak. Moriones f. hó 24-én háromszor visszavetett rodpant vesztéséggel a somorostroi magaslatokról. Minden külföldi consul elhagyta Bilbaot

Különfélék.

Budapest, március 2.

— Jótékonyaságok. Királyi őrsége a gömörmegeyi Polomka község tűzkárosult lakosai részére magánpénztárából 1500 forint adományozott. — A Kőbánya a közlemben mult évi május 6-dikán történt vasuti szerencsétlenség alkalmával áldozatul esett munkások családjainak segélyezésére a belügyminiszter által elrendelt országos gyűjtés összesen 2214 forint eredményezett. Ezen összegben gr. Zichy Pál adománya 108, Kassa városáé 130, Szakoleza városáé 233 forint, Debreczené 105 forint van képviselve.

— Kötüntetések. A király Nagy Károly hajógyári hivatalnok és tűzoltó-parancsnoknak, egy puszkaporgyár oltása körül tett sikeres szolgálataiért az arany-éremkeresztet és Szerb Antal, budapesti városi tűzoltónak, egy nőnek saját clete veszélyeztetésével történt megmentéséért, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Deak Ferencz életnagyságu színezett olajnyomatú arczképét adta ki a Tornóczyi és Weisz-féle műáruseg. Az arczképek egy amerikai (?) műteremben készülttek, s Deak Ferenczről újabban vették. A díszes kiállítás e képeket alkalmassá teszi bármely magán- vagy közterem földszítésére. Az eladandó példányok árából két ezer forint jótékony czélra, a budapesti fi- és leányárvalház tőkájének gyarapítására fordítatik.

— Átkelözés. Mező-Pagoeca tordamegyei község f. é. ápril 1-jétől kezdve a tekei adóhivatal kerületétől elválasztatik és a marosvásárhelyi adóhivatalhoz csatoltatik.

— Jókai Mór, mint a „Hon”-nak távirják Berlinből, megérkezett a német fővárosba, s ott meglátogatta Bismarckot, ki őt igen szívesen fogadta, s másnap estélyre is meghittá.

— A magyar tudományos akadémia kiadásában közelebből megjelent: „Rajzok Erdély államéletéből a XVIII. században.” Irta Szilágyi Ferencz, level. tag. A történelmi osztálynak mult évi november 10-én tartott ülésében fölolvastott e munka e három következő értekezést foglalja magában: 1. Közlemények az erdélyi római katolikus egyházi történetből. Ez négy szakaszt foglal magában: 1. A jezuiták Erdélyben. 2. Az erdélyi római katolikus püspökség helyreállítása. — E püspök, mint kormányzó tanácsos. 3. Templomépítési engedély. 4. Az apostasia-intézcvény. Az ehhez tartozó okmány-függelék XVII. okmányt foglal magában. II. A nagy-szebeni reformatusok imaháza, és a jezuiták: III okmánynyal. III: Gr. Bánfi Dénesné és leánya XI. okmánynyal. Ez azon családi dráma, midőn 1767, június 16-án a bécsi udvar parancsából a nevezett grófné leányát egy 175 leányból álló huszárszázad — melyet gr. Bethlen Miklós erdélyi tartományi főbiztos vezényelt, — Mező-Orményesen édesanyja kastélyából elhurcolta, hogy katolizált édesatyja gr. Bánfi Dénes kivánatára a katolikus hitben neveltessek, s avégett egy pozsonyi zárdába vitessék. A munka ára 1 forint. o. é.

— Kolozsvár tisztviselői karának ünnepélyes beigtatása február 28-án történt nagyszámu díszes közönség előtt. Simon Elek polgármester szép beszédet mondott, egy szintén Fülep Samu városi főispán is. A polgármester, főkapitány s a tanácsosok mind dísz magyar ruhában voltak.

— A himlő járvány mint a „Temesi Lapok” írják: Vinga városában roppant mértékben uralkodik. A 6000 lakosból álló városban 600 himlőbeteg van jelenleg. E szomorú állapotnál az a legesodálatosabb, hogy csak egy orvos van 600 beteghez és a városi hatóság gyogyerökről nem gondoskodik.

— Fölolvasások. Türschmann Rikhard második fölolvása a „Hungaria” nagytermébe nagyobb és nem kevésbbé díszes közönséget vonzott, mint az első. E második alkalommal a kitűnő recizator „Antigone”-t szavalt, s pedig sokkal nagyobb sikerrel, mint az első előadás alkalmával „Macbeth”-et, noha ennek elszavalása által is meglepte a közönséget. Kreont és Teiréziás vakjóst esodálatos erővel, s majdnem szimpadi hatással tudta Türschmann alakítani. A hallgatóság ismételt tetszésnyilvánításokban tört ki, s Türschmann e második nagy sikere szinte szükségessé tesz egy harmadik, sőt negyedik előadást, melyek, kivánatos, hogy zsufoalásig megtöltésük a „Hungaria” nagytermét közönséggel; meót a szavalási művészet barátai nagy hibát követnek el önmaguk ellen, ha Türschmann meghallgatását elmulasztják. — Az iparmuzeum javára,

mint már jeleztük, vasárnap Ipolyi Arnod és Xantus János tartottak fölvilágosítást. Ez utóbbi a japáni bõrpapír-ról, s a japáni viszonyokról érkezett. Érdekesen rajzolta a japáni népet, mely régebben oly hermetice el volt zárva Európától, hogy európai embernek halálbüntetés terhe alatt meg volt tiltva Japán földre lépni, sőt még a hajótörést szenvedett, s japániak által megmentett európaiakat is börtönbe zárták, s csak azon föltétel alatt bocsátották szabadon, ha az illetők megígérték miszerint azonnal hátafordítanak Japánnak, s annak földére többé soha sem fogják lábukat tenni. A japániak iparát Xantus igen érdekesnek, s habár nem csodálatosnak, de mindenesetre bizármak mondja, mely utóbbi tulajdonságának kétségkívül az ország elszigeteltsége volt oka. Xantus japáni utazásának néhány érdekes epizódját beszélt meg el, mire aztán áttért a japáni bõrpapír készítése módjára, melyről azonban térhiány miatt részletebben — mint megérdemelné — nem emlékeztetünk meg. — Ipolyi Arnod az első műiparról szólt. A műipar történetét Ipolyi a legrégebb ókorig vive vissza, nyomom követte a műipar fejlődését a francia forradalmig majd aztán hazánk műiparára térve át, kiemeli, hogy hazánk ötös-munkákban önálló műipartárgyakat produkált. Ilyenek a sodronydiszítésű rekesz zománcos munkák, melyek Magyar- és Erdélyországon kívül másutt alig találhatók.

— **Színház.** A kolozsvári színházhoz az új igazgatóság már megkezdte a szerződéseket. Az eddig szerződött tagok közt vannak: Mátrai Béla, Eichner Anna, a Horváth-pár, Földi Miklós stb. Kovács Gyula, mint a „M. Polg.” írja, oly nagy föltételt szabtak, hogy a színház a legjobb akarat mellett sem tehet eleget ezen föltételnek. Némethy Irma kasszonytól sincs még megkötve a szerződés, mert ez is nagy fizetést követel, de valószínű, hogy a nevezett művésznővel végre is létre jö az egyezmény. — A budapesti nemzeti színház játékkrendje ez: Kedden, márczius 3. Hugonották; márczius 4. Házasság XV. Lajos alatt; márczius 5. Hamlet opera, márczius 6. Szilgietti Új világa, 1-ször; márczius 7. Tannhäuser; márczius 8. Viola. A jövő hétre kitűztek: márczius 9. Új világ. 10. A tévedt nő, 11. Gauthier Margit, 12. A fehér nő, 12. Benoít-on-család, 14. Ördög Róbert, 15. A székelvöldön. — Szathmáry L.-né asszony 25 éves jubileumát, hogy jobban készülhessenek rá, későbbre halaszták. — A budai játékkrend ez: holnap márcz. 4. A székelvöldön, 5. Giboyer fia, 7. Fertálymagnások, 8. Az ajtó tárva vagy zárva legyen, Bokréta és Utóirat, 9. A Fekete dominó, 11. Kénytelen házasság s Apát keres, 12. Új világ, 14. Sakk a királynénak s 15. Scribe Eszter és Dávidja.

— **Erdőegyes** híre járta be a lapokat, s pedig, hogy az Ó-Buda fölötti hegyek erdeje szombaton kigyuladt, s lángok nagy pusztítást okozva terjedtek tova, míg a tűzoltók a helyszínére nem siettek, s a veszélynek véget nem vetettek. Az égés színhelyén volt ugyan tűz, de erdő helyett csak száraz a var, melyet tavasz felében éven meg szoktak gyújtani, hogy az ekként támadt hamut trágya gyanánt használják.

— **Rövid hírek.** A budai vártemplomban ma ünnepléses gyász-istenmisélet tartott I. Ferenc király halála évfordulójának emlékére. — A rendőrségre történt összes műtvi kiadások 386.683 ft összegre rúgnak; egy hónapra tehát esik 36.306 ft; ezen összeg fogja alapját képezni azon aránynak, melyvel a főváros az állami rendőrség fenntartásához járulna. — A fővárosi tanács a főmérnöki hivatalhoz kinevezte: Halászy Sándort főmérnöki osztálymémökké; Henffel Adolfot közlekedési és szépitési osztálymémökké; Mátyás Hugót építési és építészrendőri mémökké; Lukács Ignác, Horváth Farkas, Haris Döme, Hofbauer János és Martin Ottó I. rendű mémökké; Karszag László, Devesics Ferenc és Schubert Ignácot másodrendű mémökké. — A honvédelmi miniszteri palota a Szt.-György tér és színház-utca sarkán fog épülni. — Egy miniszteri hivatalnok a mult napokban haladókló anyja által haza hivata szabadságot ment kérni főnökétől, de elesusva kezét törte, s így nem utazhatott; e kettős szerencsétlenséghez még egy harmadik is járult; ugyanaz nap adóságai miatt perbe idézték; estére kelve azonban megfordult a szerencsekereke: levelet kapott, hogy egy gazdag nagybátyjának minden vagyonát örökölte, egy másik levél pedig anyja egészségének jobbra fordultát jelentette. — „Magyar Ujság” helyre igazítja természetrajzi tévedését s kijelenti, hogy nem nyestet, hanem hermelint fogtak Blaskovics ur érdekében. Ha ez igaz, min nem kételkedünk, ugye fogás bizonyára a ritkaságok közé tartozik hazánkban. — A családok közötti együttéretté válásukról a Blaskovics ur érdekében a következő urhölgyek állítják ki: Bulovszky Lilla, Prielle Kornelia, gr. Teleki Sándorné, Kármán Lajosné, Vadnay Károlyné, Nagy Ignácné, Stupa Györgyné stb.

— **Nemzeti színhz.** Kedd, márczius 3. „Hugonották.” Opera 5 fölvonásban.

A magyar tudományos akadémia ülése.

(Első osztály. — Márczius 2.)

A nyelv- és széptudományi-osztály mai ülésének különös érdeket kölcsönzött azon körülmény, hogy egy nemrég a messze külföldről, fajkonainkat vizsgáló utjából visszatért utazónk, Bálint Gábor jelentést volt teendő az utjáról. Ugy látszik a program ezen pontja birt oly vonzerővel, hogy az akadémia üléséért félíg érdeklődő hölgyekkel töltötte meg — az akadémiai ülésen ritka látvány.

Elsőbb Bartal Antal folytatta székfoglalóját „az összehasonlító aria nyelvészet műveléséről.” értekezésben, kezdte a stoikusok etimológiájával, melyet elég hibásan, ugymond, a rómaiak is használtak. Majd áttérve hazánkra, diésőleg emlékszik meg azokról, kik köztünk uttörői voltak az összehasonlító nyelvészet tudományában, Dankovszkyról, Osztrokocsiról, stb., kik már a mult századokban kezdték a magyar nyelvet a többi európai nyelvekkel összehasonlítani. Bopp Ferenc korszakot alkotó föllé-

pése után, melytől az indogerman nyelvvizsgálódás kora kezdődik, hazánkban is megindult a mozgalom, bár saját szerű s viszonyaihoz mérve változtatott programmal. Az irodalom e tekintetben azonban nálunk még mindig igen szegény, s önálló művek közül csak néhányat tud fölmutatni. Ertekező ennek egyik okát abban is véli láthatni, — hogy az aria nyelvészetet magáért még kevés ember művelte nálunk, — s az csak most kezd törtélni.

Aki itt a legbuzgóbb volt, Szénássy Sándor, ifjú korában ragadtatott el föltűnt a halál által. Ertekező végül készülő munkájából a „Latin etimologiai szótár”-ból olvas föl mutatvány végett egy részletet.

Ezután Bálint Gábor, a visszatért keleti utazó, lép a fölvilágos asztalhoz. Nyulánk testü, kellemes külsejü fiatal ember, süri fekete szakállal és hajjal. Arcszíne a nagy utól jócskán megbarnult. Magyar beszéde tiszta s csengő, s előadása igen élénk.

Három évet töltött utban, — így kezdé mai általános jelentését, — s e három évben az akadémia megbízásából és tisztsége mellett folyvást keleti fajkonaink, a mongolok, tatárok, mandzsuk és kalmukok nyelvét, népét és szokásait tanulmányozta. Vizsgálódásának színhelye külföldön Kasan, Astrachan és Unga városok voltak.

Az elsőben a kazáni tatár nyelvet tanulmányozta, s s innét hozott legnagyobb anyagot is. Gyűjteményei egész halom kéziratot képeznek. Számos népdalt, példaszót, továbbá kimerítő szógyűjteményt hozott magával. Egy két dalt eredeti szövegben föl is olvasott, sőt egyet-kettőt hangjegyre is tettetett.

Astrachanban a kalesükök nyelvét és népét vizsgálta. Egy orosz tábornok engedélye folytán bejárhatott a kalmuk növeldebe és iskolába, s az ott összegyűlt 75 kalmuk tanulótól tanulta e nyelvet és szójarást. Itt szintén szép gyűjteményre tett szert, ámbár szógyűjteménye nem rendezhette, mert nem ért még rá.

Urgában kizárólag a mongol és mandzsuk nyelvek átvételésével foglalkozott tudosunk. A mandzsuk nyelv előtte már ismeretes volt, s csak kiejtésében akart otthonosabb lenni. A mongol nyelvre egy szeretetre méltó mongol dáma tanította kinek igen sokat köszönhet. Itt is a növeldebe járhatott, a mandzsuk nyelvre nézve azonban csupán könyvekre és a hivatalnokokra szorítkozhatott, utóbbiak köteleze lévén a mongol nyelven kívül ennek is elsajátítására. Pekingből föl ládára való mandzsuk könyvet hozott magának, melyeket haza is hozott.

Végül Bálint a mangol népfajt ügyesen jellemezte, s megígérte, hogy ha az akadémia tovább is pártolásban részesítendő, a gyűjteményeket a lefontosabbban rendezni és tüzetesen ismertetni fogja. — Budenz indítványára a további pártolás ügye már a legközelebbi osztályértekezleten tárgyalatni fog.

Ezután még néhány folyó ügy intéztetett el, melyek közül csupán azt említjük, hogy Veres Ignác, nagyszabeni igazgató javaslatát az összes görög-latin klasszikusoknak az akadémia költségén való lefordítása iránt az ülés ma elvetette.

Törvénytörési csarnok.

Budapest, márczius 2.

(A dunaszabalyozási munkálatok közül fölmerült bűnyű) miatt vizsgálati fogságban tartatott ifj. Lord és Herzfelder vállalkozók a pesti kir. fenytörvénytörési által — védőjük Dr. Hiller Mór közbenjárása folytán — ma délelött 11 órakor szabad lábra helyezteték és börtönüket védőjük kíséretében azonnal elhagyták. Biztosítékké — mint tudva van, már több hete előzt 70,000 ft lett vádlatok ingatlanaira betáblázva. Hogy vádlatok csak ma állítottak szabad lábra, abban leli indokát, hogy szerfölt sok tanu volt kihallgatandó, mely föladat a törvénytörési buzgalmból ezen aránylag rövid időben bevégezve lön.

Táviratok.

Bécs, márczius 1. Ma délelött a miniszterelnök a birodalmi gyűlés több kitünőségével tanácskozott. Jelen voltak Lasser, Stremayr, Unger miniszterek, Reehbauer a képviselőház elnöke. Arról volt szó, mikép osztassék be az idő, hogy a birodalmi gyűlés tárgyalhassa a betervezett javaslatokat. Elhatározatott, miszerint a birodalmi gyűlés husvétkor pár napra, april második felében pedig a delegatiónk miatt hosszabb időre fog elnapoltni. A birodalmi gyűlések szeptember 15-re, a birodalmi pedig október 15-re fog összehívatni, hogy a jövő évi budget idején meg legyen állapítható.

Bécs, márczius 2. A „Montagsrevue” egy cikke ő fölsége pétervári utazásának fontosságát tárgyalva kiemeli, miszerint az orosz barátságunk kiindulási pontja a Németországgal való szoros barátság volt; az orosz ezárnak gondolkodás módja nem enged meg kételkedni az új barátság színterében. Ha oly realis törekvést államférfiak, minők Andrassy, Bismarck, Goresakow, elismerik a béke-politika kényszerességét, kétségtelen miszerint el vannak határozva e szempontnak minden egyéb érdeket alárendelni. Európa legnagyobb államainak e szövetsége nem fenyeget senkit, ellenkezőleg legszilárdabb biztosítéka a békének. A kereskedelmi politikai alkudozások legközelebből megkezdetnek Pétervárott.

Bécs, márczius 2. A 64-es sorsjegyek mai húzásánál 200,000 forintot nyer 2340 sor 57 sz., 50,000 forintot 2025 sor 7 sz., 15,000 frtot 316 sor 25 sz., 10,000 forintot 3189 sor. 47 sz. Ezenkívül kihuzattak a 1544, 1717, 2669 sorozatok.

Petervárt márczius 1. Az edinbourghi herceg nejevel tegnap este elutaztak. A ezár Gatsinai kíséerte őket.

— **Éjjel érkeztek.** —

Strassburg, márczius 2. A ma ide érkezett francia lapok visszatartattak és áttekintést végett a kormánynak küldtetek át.

London, márczius 2. Hirlapi hírszerint Wolsley tábornok visszavonulása alkalmával az ashanik által bekerítettett.

Lissabon, február 28. A madridi ayuntamiento, egyes tartományi küldöttségek és a progresszista Tertulia elhatározták, hogy a kormányt támogatni fogják a karlisták elleni küzdelmében. Egyuttal megpendített 10 ezer önkénytes fölszerelése, a melynek költségei madridi bankárok és tőkepénzesek által beszerzendő pénzzel földöztetnénk. — Karlista táviratok Bilbao elfoglalását jelentik.

Közgazdaság.

Budapest, márczius 2.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a Lipót-városban föllállítandó vámhivatal ügyében föiratot intézett a kereskedelmi miniszterhez.

A pest-lipótvárosi takarékpénztár közgyűlése Tót Vilmos elnökle alatt megtartván, a tiszta nyeresményt 20,219 ft 5 krra becsüli az igazgatóság, miből csak a részvénytöke öt százaléka (16,666 ft 67 kr. kerül ki.) A többi a jövő évi számadásra iratik át.

A budai alagutttársaság közgyűlése ma volt Károlyi György elnökle alatt. Az igazgatóság jelentése elfogadtatott, s 10 ft. osztalék szavartatott meg részvényenként.

Az első magyar iparbank jelentése küldetett be hozánk azon intézet 1873. évi működéséről. Az 1873. évi forgalom 21.354,380 ft 47 kr. volt, mi az előző évihez (23.826,323 ft 49 kr.) 2.571,943 ft 2 krryi kevesebblet okoz. A tiszta jövedelem tesz 74,922 ft 63 kr., mely az 5%-es előosztalék után is 10% fölöszalékot ad. E szerint a szelvény 30 forinttal fogna beváltatni, mi 15% kamatozásnak felel meg.

Az egyesült magyar gőzhajótársaság liquidáló bizottsága ülést tartott, amely alkalommal az osztrák társaság ajánlata vétetett tárgyalás alá. Határozat még nem hozatott, de a „P. Ll.” jogosultnak érzi magát a „Presse” azon híré, miszerint egy-egy részvényes 12 forintot fog kapni kárpótlásul, tulságos vérmesnek tartani. Ez perze természetes is, mert a részvények csak 200 ftba kerültek s effektív értékük csak 70 ft. De hisz ez nem első eset...

Az újpesti szeszfinomító társaság közgyűlésén fölolvastatott a csődhitelvezőkkel kötött egyezmény, mely szerint a társulati vagyon 90%/1000 része a magyar hitelbankra, 9%/1000 része pedig a vezénylő bizottságra ruházatik. Némi éles vita után e javaslat elfogadtatott és a likvidáló bizottság megválasztatott.

A magyar „Kompassz” szerkesztősége, hozánk küldött nyilatkozatában kiemelve azt, hogy könyve évenként megjelenő munka, mely független, s a német „Kompassz”-szal semmi összeköttetésben sem áll, az összes magyar állam területen következő pénztintezteteket sorol föl:

1872-dik év végével volt: bank- és hitelintézet 102, takarékpénztár 269, népbank 52, segély- és önszegélyző-egylet 135, iparos részvénytág 176, biztosító intézetek 15, főösszeg 749, vasutak 11, — 1873-dik év folyamában alakult: bank- és hitelintézet 30, takarékpénztár 81, népbank 4, segély- és önszegélyző-egylet 44, iparos részvénytárs. 16, biztosító intézetek 6, főösszeg 181, vasutak 1, 1873-dik év végével volt összesen: bank- és hitelintézet 132, takarékpénztár 350, népbank 56, segély- és önszegélyző-egylet 179, iparos részvénytág 192, biztosító intézetek 21, főösszeg 930, vasutak 12, ezekből 1873-ban csőd, leszámolás, fölhasználás és beolvasás alá jutott: bank- és hitelintézet 22, takarékpénztár 4, népbank 2, segély- és önszegélyző-egylet 1, iparos részvénytárs. 12, biztosító-intézetek 4, főösszeg 45, vasutak —, marad 1873 végével érvényben: bank- és hitel-intézet 110, takarékpénztár 346, népbank 54, segély- és önszegélyző-egylet 178, iparos részvénytárs. 80, biztosító-intézetek 17, főösszeg 885, vasutak 12, ausztriai tartományi működő-intézet: bank- és hitel-intézet 16, takarékpénztár —, népbank —, segély- és önszegélyző-egylet —, iparos részvénytág —, biztosító-intézetek 32, főösszeg 48, vasutak 2, a II-ik közlemény: a csőd, leszámolás és fölhasználás alá jutott intézetek névjegyzékét fogja tartalmazni.

Dunaföldváról írják lapunknak: Terményüzletünk a hajozás megnyitása óta élénkebbé vált. A tegnapi hetivására elég áru hozatott és buza minőség szerint 5.80—6.50 rozs 5—5.25, árpa 3.90—4, zab 2.15—2.25-on kelt el. Tengeriben mivel a leolvadt készletek folytán ezért magasárak követeltettek, kevés üzlet köttetett; csakis a helyi szükségletre vásároltatott néhány mérő 4.40—4.50-on — Időjárás: szép, derült, éjjel erős fagygyal. Veteink állásáról jelenleg sem jót sem rosszat nem lehet mondani. Az egerek eltűntek. A tavaszi munkálatok megkezdettek és némelyek már vetettek is.

Heti tudósítás a gabnatözsderől. Az üzlet tetemesen javult, az árak 5—10 krral ismét emelkedtek. Különösen a malmok mutattak nagy vétel kedvet. A buza 10,000 vámmázásnyi forgalommal jelentkezett; az árpa és a rozs gyengébben. A tengeri ára 5 krral javult. A behozatal 45,300, a kivitel 5520 vámmázásra rugott. A buza beh. 31,295, kivitel 270; gabna beh. 2831, kiv. 192; árpa beh. 2079, kiv. 1619; zab beh. 4520, kiv. 705; tengeri beh. 4190, kiv. 819; reepeze beh. 589, kiv. 1915 vámmázása. A forgalom buzában 70,000; gabnában 2400; árpában 700; zabban 11,000; tengeriben 11,000 vámmázása. A heti átlagárak a buzánál 795, a gabnánál 562; az árpánál 445; a zabnál 226; a tengerinél 475 kr. A marhavásár elég élénk volt. Sertés 7670 darab adatott el mázsánként 27—29 ft 50 krig. A szesz-üzlet, mint szintén az olajüzlet is bádgyadtnak mondható. Az árak nem igen változtak.

A budapesti gabna és értéktözsderől márczius 2. A gabnatözsden ma buzában nem volt forgalom, az üzlet egészen csendes; ép így a rozs és árpa, miért árak változatlan. A kukoricza szilárd, márczius-aprilsra 6000—8000 mérő adatott el 4 ft 75 krral: a bánáti keresetebb, május-juniusra 4.87—4.79, 10.0 0 vámmázása kelt el. A zab kereset, de ára változatlan; Győről átvéve mintegy 5000 mérő adatott el 2 ft 25 krral 50 bécsi fontkint.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 2-án.												Adva	Tartva			
Gabona-árak.		Hang.	Vámmászánkint	Beüz.	Részvények.				Adva	Tartva	Beüz.	Adva	Tartva	Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	96.50	96.75
83	7.75	7.90	515	Első magy. ált. biztosító-társaság	1000	1100	500	Első magyar serfözde	418.	420.	Ang-osztr. bank befiz. (100 f. tez.)	153.50	154.	107.	110.	
85	8.	8.10	200	Haza	395.	400.	200	Sertészizláló	160.	165.	Osztr. földh. lefiz. 80 frt. ezüstb.)	242.75	243.25	855.	862.	
87	8.	8.10	300	Pannonia	64.	65.	500	Athenaeum	248.	250.	Hitelintézet	46.25	46.75	971.	973.	
83	7.90	8.	100	Pesti bizt.	86.	90.	200	Pesti könyvnyomda	620.	640.	Alsó-osztr. lez. társ. 500 frt.	552.	554.	206.75	207.50	
85	8.10	8.25	200	Hunnia	195.	200.	500	Ganz-féle vasöntőde	7.50	7.75	Franco-osztr. bank befiz. 80 frt. ez.	206.75	207.50	206.75	207.50	
87	8.	8.10	300	Unió	349.50	350.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	385.	370.	Nemzeti bank	203.7	204.0	206.75	207.50	
83	7.80	7.90	200	Pesti közuti vaspálya	100.	105.	200	Börgyár	236.	238.	Dunagőzhajó-társ. 500 frt pp.	205.	206.	206.75	207.50	
85	8.05	8.20	200	Budai	55.	60.	200	Gyapjumsóda	85.	86.	Erzsébet-pálya 200 frt p.	205.	206.	206.75	207.50	
87	8.	8.10	200	Budai hegyipálya	35.	32.25	100	Salgó-tarjani kőszénbánya	105.	107.	Ferdinand ész. pálya 1000 frt pp.	448.	450.	206.75	207.50	
83	8.	8.10	80	Municipális hitelintézet	36.50	36.75	200	Schlik-féle vasöntőde	103.	104.	Allamvaspálya 200 frt pp. ezüst	320.50	321.50	206.75	207.50	
85	8.20	8.30	85	Angol-magyar bank	157.75	158.	200	Sósuti kőbánya	156.	158.	Déli vaspálya 200 frt o. e. ezüst	158.50	159.	206.75	207.50	
87	8.	8.10	160	Magyar általános hitelbank	58.50	58.75	500	Első magyar szeszfinomító	116.	118.	Tiszamel. vasp. befiz. 100 frt pp.	212.	213.	206.75	207.50	
83	8.	8.10	200	Franco-magyar bank	60.50	60.75	200	Alagut	170.	175.	Tramway befizetés 200 frt o. e.	—	—	206.75	207.50	
85	8.	8.10	100	Magyar általános földhitel-társ.	63.75	64.	100	Záloglevelek.	81.	82.	Osztrák-földhitelint. ezüst 5%	94.25	94.75	206.75	207.50	
87	8.	8.10	50	Takarék- és hitelegylet	33.75	34.	100	Magyar földhitelintézet 5 1/2%	84.25	86.50	33 évben visszafizet. o. e.	85.	85.50	206.75	207.50	
83	8.	8.10	50	Buda-ó-budai népbank	46.	48.	100	Magyar jelzálog-bank 5 1/2%	79.	79.50	Osztrák nemzeti bank 5% o. e.	90.70	90.85	206.75	207.50	
85	8.	8.10	100	Iparbank	190.	195.	100	Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	86.50	86.75	Alf.-flumei vasp. 200 frt ez. 5%	84.25	84.50	206.75	207.50	
87	8.	8.10	500	Budai kereskedelmi és iparbank	738.	740.	100	Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	84.50	85.	Ferdinand északi vasut 5% pp.	91.25	91.70	206.75	207.50	
83	8.	8.10	500	Pesti kereskedelmi bank	400.	405.	100	Pesti kereskedelmi bank 6%	86.50	86.75	Pécs bari vasut 200 frt o. e.	84.	84.75	206.75	207.50	
85	8.	8.10	100	Budapesti kézművesbank	62.	64.	100	Elsőbbeségek.	84.	84.50	l. erdélyi pálya ezüstben 5%	82.50	82.75	206.75	207.50	
87	8.	8.10	70	Pesti egyleti bank	40.	41.	100	Lánchíd	174.	176.	Allamvasut 500 frank	139.	139.50	206.75	207.50	
83	8.	8.10	50	Hivatalnok hitelegylet. I. em.	42.	43.	150	Budapesti malom 6%	5.30	5.32	1867 500 frank	132.	132.50	206.75	207.50	
85	8.	8.10	80	Kisbirtokos hitelintézet	84.50	84.75	100	Pénzek és váltók.	8.92	8.95	Déli vasut	110.75	111.25	206.75	207.50	
87	8.	8.10	100	Országos közp. takarékp. 5%	2400	2450	100	Arany	105.50	106.50	Magyar keleti vasp. 600 frank	70.75	71.	206.75	207.50	
83	8.	8.10	100	Pesti hazai	180.	182	100	20 frankosok	111.50	112.	Magarsorsjegyek.	—	—	206.75	207.50	
85	8.	8.10	100	Budapesti fővárosi	50.	54.	100	Ezüst	44.	44.25	(darabonként)	169.50	170.	206.75	207.50	
87	8.	8.10	100	Kőbányai takarékpénztár	68.	69.	100	London 10 font sterling	70.95	70.15	Hitelintézet	28.	30.	206.75	207.50	
83	8.	8.10	40	Külvárosi takarékpénztár	42.	44.	100	Páris 200 frank	74.10	74.20	Clary	94.	95.	206.75	207.50	
85	8.	8.10	40	Szentendrei takarékpénztár	40.	42.	100	Jöved. máj.-nov. szelv. bankj. 5%	305.	315.	Dunagőzhajó-társ.	14.25	14.75	206.75	207.50	
87	8.	8.10	60	Ujpesti takarékpénztár	49.	51.	100	1839-ki sorsj. egész (250 100 frt pp.) után	98.	98.50	Keglevich	24.25	24.75	206.75	207.50	
83	8.	8.10	500	Árpád malom	37.	40.	100	1854-ki sorsj. (250 frt. pp.) 4%	104.25	104.75	Budai	23.50	24.	206.75	207.50	
85	8.	8.10	500	Blumfőle	290.	295.	100	1860-ki sorsj. egész (500 frt. o. e.) 5%	23.	23.50	Pálffy	13.50	14.	206.75	207.50	
87	8.	8.10	200	Concordia	118.	150.	100	1864-ki (100 frt. o. e.)	23.	23.50	Rudolf sorsjegy	32.25	32.75	206.75	207.50	
83	8.	8.10	160	Erzsébet	149.	150.	100	Como-jövedékj. (40 lira) dbk.	23.	23.50	Salm	27.50	27.75	206.75	207.50	
85	8.	8.10	200	Luiza	228.	230.	100	1839-ki sorsj. egész (250 100 frt pp.) után	104.25	104.75	St.-Genois	53.50	—	206.75	207.50	
87	8.	8.10	500	Molnár és sütők	805.	815.	100	1854-ki sorsj. (250 frt. pp.) 4%	104.25	104.75	Triest városa	—	—	206.75	207.50	
83	8.	8.10	300	Hengermalom	113.	115.	100	1860-ki sorsj. egész (500 frt. o. e.) 5%	104.25	104.75	Innsbrucki sorsj.	—	—	206.75	207.50	
85	8.	8.10	100	Victoria	638.	640.	100	1864-ki (100 frt. o. e.)	23.	23.50	Salzburgi	—	—	206.75	207.50	
87	8.	8.10	100	Első budapesti	21.50	22.	100	1864-ki (100 frt. o. e.)	23.	23.50	Krakkói	24.	24.50	206.75	207.50	
83	8.	8.10	1000	Budai gyárudvar	440.	445.	1000	1864-ki (100 frt. o. e.)	23.	23.50	Waldstein 20 frt pp.	20.25	21.	206.75	207.50	
85	8.	8.10	1000	Pannonia	440.	445.	1000	1864-ki (100 frt. o. e.)	23.	23.50	Windischgrätz 20 frt pp.	20.25	21.	206.75	207.50	

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

egész évre 16 forint
fél évre 8 „
negyed évre 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyilttéri petitsor 50 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

H I R D E T É S E K.

Magyarországon eddig bármily verseny által fölül nem mulva,
csak az egyetlen, érme által kitüntetett
vászonárak és fehérnemük gyára
FOGL S-tól Pesten,
városháztér 6-ik szám.

Rumburgi vászon férfingek (a nyak körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.
Vászon női ingek frt 2-2.50, himzéssel 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.
Vászon gatyák 1.-, 1.50, 2.-, 2.50, 3.- frt.
Angol chirting-ingek, (szébb a vászonnál) fehér és színes 2.-, 2.50, 3.-, 3.50 frt. (A nyak körmértéke megjelölendő.)
Gallérok, legújabb divatuk, (a nyak körmértéke megjelölendő) tucatzja 2-3 frt, angol 4 frt.
Kézleők, legújabb divatuk, tucatzja 4-6 frt.
Női nadrágok 2.50-3 frt.
Ponyolafelöltők vagy **női corsetok** percailból 2-2.50 frt, himzéssel 3. 5. 6. 8 frt.
Női alszoknyák 4, 5, 6, 8 frt.
1 tucatz **rumburgi vászon zsebkendő** 1.50-2 frt, finomabb 2.50, 4, 5, 6, 8-10 frt.
30 róf **kéziszövetű vászon** 3.50, 8.50, 9.50, 11.-, 13.-, 15 frt. —
30 róf **rumburgi vászon** 16, 18, 22, 25 frt a legjobb és igen széles.
Női fűzők (a derek körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4 frt.
Rumburgi és hollandi vásznak, 50-54 rófós, elismert jó, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 100 frt.
50 forint értékű áruk vásárlói egy asztalgarnitúrát 6 személyre ingyen kapnak.

Az EGGENBERGER-féle
akad. könyvkereskedésben
(HOFFMANN és MOLNÁR)
Ferenciek-terén 5-ik szám alatt, az egyetemi könyvtárral szemközt, megjelent és kapható:

ÖNÜGYVÉD
vagyis
GYAKORLATI UTMUTATÁS
mindennemű jogügyletek elintézésére,
és a közéletben előforduló okiratok és beadványok szerkesztésére a legújabb törvények alapján, különös tekintettel a királyi bíróságok szervezetére.
245 iromány-példával felvilágosítva.

Irta: **KNORR ALAJOS**,
köz- és váltóüggyvéd, a pesti királyi ítélő tábla bírája.

Második javított kiadás. Nagy 8-rét IV. 476 lap. Ára füzve 3 rtt 60 kr. Kemény kötésben 4 rtt.

Helyszüke miatt nem közölhetjük e közhazsnu mű részletes tartalmát. Jelenleg csak annyit kívánunk megemlíteni, hogy az új kir. bíróságok székhelyén, azok hatáskörén, s a bírói felelősségre vonatkozó szabályokon kívül magában foglalja mindazon törvényes szabályokat, melyek a magán-, anyagi és váltófog körébe vágó okiratok szerkesztésére, és a polgári peres, peren kívüli, váltó, céad, telekkönyvi, büntető, különösen a sajtóügyekben előforduló beadványok fogalmazására irányadóul szolgálnak. Ismerteti különösen a katolikusok, protestánsok, vegyes házasságok és izraeliták válóperreit. Közli II. József császárnak a házasságra vonatkozólag kiadott szabályzatát; — a végrehajtókra és az iparra vonatkozó szabályokat stb. Különösen ajánljuk a közönség figyelmébe e közhazsnu művet, melynek nemcsak a szakember, de a közéletben mindenki hasznát veheti.

(Budapesti Közlöny.)